

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 12 września 2023 r.

ZPS.I.431.42.2023.DG

**Pan
Andrzej Jasiński
Burmistrz Dobrodzienia
Plac Wolności 1**

46-380 Dobrodzień

W y s t ą p i e n i e p o k o n t r o l n e

I. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej

Gmina Dobrodzień

Plac Wolności 1

46-380 Dobrodzień

Miejsce przeprowadzania czynności kontrolnych:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu

Plac Wolności 1, 46-380 Dobrodzień

II. Imię, nazwisko i stanowisko służbowe inspektorów

- **Daria Grabowska** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierująca zespołem inspektorów,
- **Anna Namysło** – starszy inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

III. Termin kontroli

28 czerwca oraz 5 i 7 lipca 2023 r.

IV. Zakres kontroli

Realizacja zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

V. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie** ocenia się działalność Gminy Dobrodzień w kontrolowanym zakresie.

Powyższa ocena wynika z ustaleń kontroli opisanych w części VI wystąpienia w zakresie podstaw prawnych i organizacji Ośrodka.

VI. Ustalenia kontroli

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu (zwany dalej Ośrodkiem) funkcjonuje na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą nr X/81/2019 Rady Miejskiej w Dobrodzieniu z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu zmienionego Uchwałą Nr XIII/109/2019 Rady Miejskiej w Dobrodzieniu z dnia 25 listopada 2019 r. Z treści obowiązującego Statutu wynika, że Ośrodek działa na podstawie m.in. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zał. 1).

W Statucie znajduje się zapis wskazujący na realizowanie przez Dyrektora Ośrodka zadań własnych gminy i zleconych, w ramach upoważnień do zawierania umów, porozumień oraz wydawania decyzji administracyjnych udzielanych przez Burmistrza Dobrodzienia.

Ośrodkiem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Dyrektor Ośrodka.

Szczegółowe zasady pracy oraz strukturę Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu, stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia Dyrektora MGOPS nr OPS.021.5.2022 z dnia 17 sierpnia 2022 r. (zał. 2).

Na podstawie Zarządzenia nr 165/2011 Burmistrza Dobrodzienia z dnia 30 grudnia 2011 r. wyznaczono Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu do wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Na podstawie art. 178 ustawy Burmistrz Dobrodzienia upoważnił z dniem 30 grudnia 2011 r. Panią Klaudię Tkaczyk – Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka

¹ (Dz.U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.); nazywana w dalszej części wystąpienia pokontrolnego: „ustawą”.

Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny, wydawania w tych sprawach decyzji oraz wykonywania innych czynności i zadań, wynikających z ustawy.

W trakcie dokonywania czynności kontrolnych, z uwagi na usprawiedliwioną nieobecność Dyrektora Ośrodka, zadania Dyrektora zostały powierzone Pani Annie Barczyk, na podstawie Zarządzenia nr S.0050.110.2023 Burmistrza Dobrodzienia z dnia 21 czerwca 2023 r. upoważniając tym samym ww. do wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, wydawania w tym zakresie decyzji oraz wykonywania innych czynności i zadań wynikających z ustawy.

1. Składanie radzie gminy rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny

Dokumentacja poddana kontroli wskazuje, że w dniu 20 marca 2023 r. złożono w Urzędzie Miejskim w Dobrodzieniu roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2022 r., z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań, co jest zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy.

Uchwałą Rady Miejskiej w Dobrodzieniu nr XXXVIII/370/2022 z dnia 30 marca 2022 r. przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024.

Adresatami Programu na lata 2022-2024 są rodziny z terenu Gminy Dobrodzień przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Celem głównym (strategicznym) Programu jest budowa systemu pomocowego i wzmocnienie rodziny wymagającej pomocy, zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, a także podnoszenie standardów pracy służb instytucji pomocowych.

Cele szczegółowe programu to umożliwienie dziecku wychowywanie się w rodzinie biologicznej, zapobieganie występowaniu sytuacjom kryzysowym w rodzinach oraz rozwiązywanie już istniejących, w ostateczności zapewnienie dziecku opieki w pieczy zastępczej, dążenie do reintegracji rodzin, wzmocnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz ich wspieranie.

Program zakłada również cele operacyjne mające na względzie poprawę jakości życia, zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego, rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie. W Programie zawarto harmonogram zadań planowanych w okresie trwania Programu oraz założenie współpracy różnych instytucji działających w gminie, w celu skoordynowania działań na rzecz rodzin oraz

zbudowania spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując wszystkie zasoby gminne.

Ponadto Program uwzględnia informacje o jego finansowaniu, monitoringu, ewaluacji, oczekiwanych rezultatach oraz analizę SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia wsparcia rodziny.

2. Zgodność zatrudnienia asystentów rodziny z kwalifikacjami określonymi w art. 12 i 13 ustawy oraz tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

W kontrolowanym okresie w Ośrodku zatrudniony był 1 asystent rodziny, w wymiarze pełnego etatu.

Asystent legitymował się wykształceniem magisterskim na kierunku pedagogika. W aktach osobowych asystenta znajdowały się, zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 2, 3, 4 i 5 ustawy: oświadczenia potwierdzające, że nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej, ani nie była mu ona zawieszona ani ograniczona, nie dotyczy go obowiązek alimentacyjny, nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, a także zaświadczenia wskazujące na niefigurowanie w Krajowym Rejestrze Karnym oraz Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Asystenta rodziny zatrudnił kierownik jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną, tj. Dyrektor Ośrodka, co jest zgodne z art. 17 ust. 1 ustawy. Asystent rodziny był zatrudniony w systemie zadaniowego czasu pracy, zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy.

Stosownie do art. 17 ust. 3 i 4 ustawy praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta jest prowadzona, a także asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą asystent rodziny ukończył warsztaty i szkolenia:

- „Asystentura rodziny jako jedna z form wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Aktualne wyzwania i trudności w pracy asystenta rodziny;
- „Asystentura rodziny w świetle zmian, nowych wyzwań i trudności. Ustawodawstwo, dokumentacja, praca z rodziną wieloprotblemową- analizy praktyczne,
- „Dzieci toksycznych rodziców- jak pomóc podopiecznym w dorastaniu”,

- „Wzmacnianie kompetencji w zakresie pracy socjalnej”.

Stosownie do art. 16 ust. 2 ustawy asystent rodziny ma możliwość korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego. Asystent wymienia doświadczenia w ramach spotkań i rozmów z pracownikami i Dyrektorem Ośrodka oraz osobami z którymi ma kontakt w jednostkach, z którymi współpracuje, tj. np. szkoły, ośrodki zdrowia, policja, sąd.

Ośrodek w dniu 13 stycznia 2023 r. zawarł umowę z Akademią Nauk Stosowanych w Warszawie na superwizję dla 4 pracowników socjalnych w miejscu pracy, z czego w razie potrzeby skorzystać może również asystent.

W okresie objętym kontrolą asystent rodziny pracował z 14 rodzinami co jest zgodne z art. 15 ust. 4 ustawy.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa; organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działań rodzin wspierających

Zgodnie z art. 176 pkt 3 lit a. ustawy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnia się pomoc asystenta rodziny oraz dostęp do specjalistycznego poradnictwa. W Gminie monitoruje się środowiska zagrożone uzależnieniami i wykluczeniem społecznym, motywuje do podjęcia terapii oraz zapewnia pomoc materialną oraz rzeczową rodzinom potrzebującym. Mieszkańcy Gminy mają możliwość skorzystania z poradnictwa prawnego w gminie realizowanego w powiecie oleskim, którego punkt znajduje się na terenie Miasta Dobrodzień.

Porada przysługuje osobie, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Z porady mogą skorzystać również przedsiębiorcy tj. osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą, które w ciągu ostatniego roku nie zatrudniały innych osób.

Od dnia 1 czerwca 2023 r. w gminie działanie rozpoczął Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień oraz Przemocy w Rodzinie. Punkt prowadzony jest przez pracownię psychologiczną i do jego zadań należy prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

i przemocy w rodzinie, udzielanie konsultacji w sprawach uzależnień i przemocy, motywowanie do podjęcia terapii, udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu, rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielania stosownego wsparcia, inicjowanie interwencji, gromadzenie informacji o instytucjach i osobach zajmujących się systemową pomocą dla rodzin, udzielanie osobom i rodzinom kierowanym przez Ośrodek konsultacji i porad psychologicznych.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Biblioteka Publiczna, a także placówki Oświatowe oferują w Gminie Dobrodzień dzieciom i młodzieżą udział w rozmaitych formach zabawy i wypoczynku oraz alternatywne spędzanie czasu wolnego poprzez udział w różnego rodzaju sekcjach tematycznych jak. Sekcje sportowe (tenis stołowy, gimnastyka artystyczna dla najmłodszych, sekcja karate) a także sekcje plastyczne, artystyczne, rękodzielnicze, wokalne, teatralne, taneczne, modelarskie, stolarskie, nauka gry na instrumentach, Klub Malucha i inne. Na terenie gminy funkcjonują świetlice szkolne, świetlice wiejskie, biblioteka, które również zapewniają dzieciom konstruktywne spędzanie czasu wolnego, pomoc w odrabianiu lekcji, spotkania z pisarzami, głośne czytanie książek dzieciom.

Gmina Dobrodzień współpracuje ze Stowarzyszeniem Dobrodzień Potrzebującym, które systematycznie wspiera potrzebujących mieszkańców.

Z dokumentacji podlegającej kontroli wynika, że działania podejmowane przez pracowników Ośrodka odbywają się we współpracy m.in. z przedstawicielami placówek oświatowych, policji, sądu, służby zdrowia oraz innych instytucji działającymi na terenie Gminy Dobrodzień, a także poza terenem gminy np. Związek Głuchych w Opolu, Kuratorium Oświaty w Opolu.

Na terenie Gminy nie funkcjonują rodziny wspierające w rozumieniu art. 29 ustawy z uwagi na brak kandydatów do pełnienia tej funkcji niemniej promowana jest idea rodzin wspierających poprzez publikacje na stronie internetowej Ośrodka.

W Gminie Dobrodzień nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego.

4. Finansowanie: podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny; kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające

W okresie objętym kontrolą Gmina finansowała podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny określonych w art. 176 pkt 4 lit. b ustawy. Przedstawiono faktury

z tytułu poniesionych kosztów na opisane powyżej szkolenia dla asystenta. Faktury opiewały na łączną kwotę 2.205,00 zł.

W Gminie nie funkcjonują rodziny wspierające, w związku z czym nie zachodzi konieczność pokrywania kosztów, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy.

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że Gmina stosownie do art. 176 pkt 5 ustawy ponosi częściową odpłatność za dzieci przebywające w pieczy zastępczej, w wysokości 10%, 30% lub 50% wydatków w zależności od okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej, tj. zgodnie z zasadami finansowania określonymi w art. 191 ust. 9 i ust. 10 ustawy.

Zgodnie z przedstawionym zestawieniem księgowym kosztów ponoszonych przez Gminę, wydatki ponoszone były z tytułu przebywania 4 dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz Domu Dziecka w Sowczycach i wyniosły następująco:

- 1) z tytułu pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. – 10.196,34 zł; w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 28 czerwca 2023 r. – 3.965,45 zł;
- 2) z tytułu pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. – 9.004,50 zł; w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 28 czerwca 2023 r. – 15.971,50 zł.

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy

Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za I i II półrocze 2022 r. zostało sporządzone przez Gminę Dobrodzień w Centralnej Aplikacji Statystycznej i przekazane Wojewodzie Opolskiemu w terminie określonym w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz.1195).

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zamieszkałego na terenie gminy

W celu weryfikacji działań podejmowanych przez pracowników Ośrodka, o których mowa w art. 176 pkt 7 ustawy, kontroli poddano dokumentację wszystkich 4 rodzin z dziećmi wskazanymi przez Dyrektora Ośrodka, zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Z analizy dokumentacji rodzin wynika, że rodziny te były objęte monitoringiem prowadzonym przez pracowników socjalnych z uwagi na: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, samotne macierzyństwo, niskie kompetencje rodzicielskie i zaniedbania edukacyjne, wielodzietność, bezrobocie, niepełnosprawność, alkohol.

Informacje o monitoringu rodzin odnotowywane były w wywiadach środowiskowych. Wizyty pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania rodziny odbywały się w zależności od potrzeb rodziny. W kontrolowanych aktach znajdowały się opisy działań pracownika socjalnego względem rodzin, tj. motywowanie do poszukiwania zatrudnienia, uregulowania sytuacji zdrowotnej dziecka, poradnictwo w sprawach wychowawczych, motywowanie do poprawy warunków mieszkaniowych, pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, załatwianiu spraw urzędowych, sporządzaniu pism do różnych instytucji, wskazywanie rodzinie możliwości skorzystania ze świadczeń pomocy społecznej, monitorowanie sytuacji zdrowotnej oraz edukacyjnej dzieci, proponowanie rodzinom skorzystanie z nieodpłatnego wypoczynku dla dziecka w trakcie wakacji.

Pracownik socjalny odwiedzał rodziny w miejscu ich zamieszkania, kontaktował się z nimi telefonicznie, ustalał ich sytuację również poprzez kontakt z innymi służbami i instytucjami współpracującymi z rodziną.

Pracownik socjalny przeprowadzał wywiady środowiskowego w związku z ubieganiem się przez rodziny o przyznanie zasiłków celowych, okresowych, zasiłków celowych na zakup żywności oraz świadczeń niepieniężnych w formie pokrycia kosztów posiłków dla dzieci w szkole.

8. Wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy

Gmina Dobrodzień korzystała z ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej „Programu asystent rodziny na rok 2022 r.” i otrzymała środki finansowe obejmujące dofinansowanie kosztów wypłaty jednorazowego dodatku do wynagrodzenia dla 1 asystenta rodziny zatrudnionego w Gminie w wysokości 3.000,00 zł. W roku 2023 Ministerstwo nie ogłosiło jeszcze konkursu.

9. Wspieranie rodziny zgodnie z zasadami określonymi w dziale II rozdziale 1 i 2 ustawy

Na terenie Gminy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się wsparcie ze strony asystenta rodziny i pracowników socjalnych, którzy dokonują analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego, przyczyn kryzysu w rodzinie oraz pomagają w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny.

Z dokumentacji poddanej kontroli wynika, że w okresie podlegającym kontroli liczba rodzin objętych wsparciem asystenta była zgodna z art. 15 ust. 4 ustawy.

Kontroli poddano dokumentację 6 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym 2 rodzin z którymi zakończono współpracę.

Z kontrolowanych akt wynikało, że okres współpracy asystenta z rodziną wynosi od 4 miesięcy do 10 lat.

Ustalono, że przed podjęciem współpracy z asystentem rodziny, pracownik socjalny przeprowadzał z rodziną wywiad środowiskowy, co jest zgodne z art. 11 ust. 1 ustawy.

W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, po dokonaniu analizy sytuacji rodziny pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy formułował wnioski do Kierownika Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta oraz uzasadniał potrzebę jego przyznania rodzinie. Kierownik przydzielał asystenta rodzinie wskazanej przez pracownika socjalnego, co jest zgodne z art. 11 ust. 4 pkt 1 ustawy.

Asystenta rodziny przyznawano rodzinie za jej zgodą, stosownie do art. 8 ust. 3 ustawy.

Stwierdzono, że rodziny, którym przydzielono asystenta borykały się z takimi problemami jak: ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, wielodzietność.

Ustalono, że w badanym okresie nie zaistniała konieczność przydzielenia asystenta rodziny na podstawie art. 11 ust. 1a ustawy, tj. małoletniemu rodzicowi opuszczającemu młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy.

W okresie podlegającym kontroli nie zaistniała konieczność realizacji przez asystenta zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 ze zm.).

Wobec 3 rodzin wylosowanych do kontroli, przydzielenie asystenta nastąpiło wskutek postanowienia sądu zobowiązującego do współpracy ma mocy art. 109 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.).

Asystent opracowywał i realizował plan pracy z rodziną, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy.

W planach określony był cel główny i cele szczegółowe oraz zakres i terminy realizowanych działań zgodne z art. 15 ust. 3 ustawy. Ponadto w planach pracy asystent uwzględniał przewidywane efekty pracy z rodziną i osoby odpowiedzialne za realizację działań. Plany pracy z rodziną były sporządzane we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Plany były aktualizowane w zależności od zmiany sytuacji w rodzinie.

W przypadku rodziny w której dziecko przebywało w pieczy zastępczej, plan pracy z rodziną został skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej oraz podpisany przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej co jest zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Asystent sporządzał ocenę sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku oraz przekazywał ją Kierownikowi Ośrodka, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy. Dokument zawierał opis aktualnej sytuacji rodziny oraz informację

o sposobie realizacji poszczególnych celów, zadania wykonane w rodzinie w półrocznym okresie, wnioski i uwagi asystenta.

Dokumentacja prowadzona przez asystenta sporządzana była w sposób zindywidualizowany, adekwatnie do potrzeb i sytuacji rodzin oraz występujących w nich trudności. Asystent dostosowywał kierunek pracy z rodziną do możliwości rodziny oraz zasobów gminy, a przed sporządzeniem planu pracy z rodziną dokonywał wstępnej diagnozy rodziny co miało na celu rozpoznanie problemów występujących w rodzinie, określenie mocnych i słabych stron rodziny oraz dokonanie analizy aktualnej sytuacji bytowej rodziny.

Działania podejmowane w celu realizacji planu pomocy rodzinie z opisem przebiegu wizyt oraz częstotliwość spotkań były odnotowywane w kartach pracy z rodziną. Z dokumentacji wynikało, że asystent pracował z rodziną w miejscu zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę, co jest zgodne z art. 14 ustawy. Częstotliwość wizyt asystenta wynosiła ok. 1-6 razy w miesiącu.

Asystent wspierał i udzielał pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, towarzyszył w czynnościach związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, udzielał pomocy przy sporządzaniu i przygotowywaniu pism do różnych instytucji. Wspierał rodziny w planowaniu budżetu domowego, motywował członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielał pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej, wspierał w zakresie poprawy sytuacji materialnej i mieszkaniowej. Ponadto pomagał w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, wspierał rodzinę we właściwym prowadzeniu gospodarstwa domowego poprzez mobilizowanie do regularnych porządków, segregacji śmieci, wietrzenia mieszkania, gotowania zdrowych potraw, rozliczania podatku, zabezpieczenia się w opał na zimę. Motywował rodziny do współpracy z przedstawicielami szkół, pedagogiem, kuratorem, poradniami. Asystent zachęcał rodziny do podniesienia poziomu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, m.in. poprzez doradztwo w zakresie opieki i wychowania dzieci, wskazywał sposoby wspólnego spędzania czasu. Podejmował działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci. W przypadku niewłaściwych zachowań jak np. dokonanie kradzieży przez dziecko, podejmował rozmowy wychowawcze, uświadamiał o konsekwencjach i obowiązujących normach społecznych, wskazywał rozwiązania.

Ponadto monitorował wizyty rodzin u lekarzy, terapeuty, psychologa oraz sposób wykonywania zaleceń lekarskich, poradni. W przypadku osób głuchoniemych asystent korzystał z pomocy tłumacza migowego za pośrednictwem Związku Głuchych w Opolu.

W badanym okresie współpracę zakończono z 4 rodzinami. Powodem zakończenia współpracy w przypadku 2 rodzin wylosowanych do kontroli było ustabilizowanie się sytuacji w rodzinie i brak problemów opiekuńczo-wychowawczych, a w drugiej rodzinie – utrudniona współpraca z rodziną oraz rezygnacja rodziny.

W przypadku rodziny zobowiązanej do współpracy z asystentem przez sąd, asystent wystosował pismo do właściwego sądu informując o zakończeniu współpracy z rodziną wskazując jednocześnie na powód zakończenia współpracy.

W celu objęcia rodziny, z którą zakończono współpracę, monitoringiem, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy, asystent podejmował czynności związane z monitoringiem. W aktach rodziny znajdują się notatki służbowe asystenta wskazujące na próby nawiązania kontaktu w przypadku rodziny utrudniającej kontakt, pozyskiwanie informacji z przedszkola na temat obecności dziecka oraz udział w grupie roboczej.

W przypadku drugiej rodziny wizyty w miejscu zamieszkania w ramach prowadzonego monitoringu odbyły się 3 razy, w trakcie spotkań asystent pozyskał informacje na temat funkcjonowania rodziny, kontynuowania zatrudnienia oraz realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci.

Stosownie do art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy, asystent współpracował podmiotami osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny m. in. sądem, policją, pracownikami służby zdrowia, kuratorem, psychologiem, pedagogiem, pracownikiem socjalnym, pracownikami powiatowego centrum pomocy rodzinie, przedszkolem, szkołą.

W przypadku rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” asystent rodziny stosownie do treści art. 15 ust. pkt 19 ustawy współpracował z uczestnikami grupy roboczej utworzonej w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

VII. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości ani uchybień.

VIII. Uwagi i wnioski

W wyniku kontroli stwierdzono, że:

- 1) Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu funkcjonuje na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą nr X/81/2019 Rady Miejskiej w Dobrodzieniu z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie statutu Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu,
- 2) na podstawie Zarządzenia nr 165/2011 Burmistrza Dobrodzienia z dnia 30 grudnia 2011 r. wyznaczono Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu do wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 3) szczegółowe zasady pracy oraz strukturę Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu, stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia Dyrektora MGOPS nr OPS.021.5.2022 z dnia 17 sierpnia 2022 r.,
- 4) sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny zostało przekazane w terminie określonym w art. 179 ust. 1 ustawy, tym samym zostały przedstawione potrzeby związane z realizacją zadań,
- 5) Rada Miejska w Dobrodzieniu, biorąc pod uwagę potrzeby o których mowa powyżej, uchwaliła 3-letni gminny program wspierania rodziny na lata 2022-2024 wymagany art. 176 ust. 1 ustawy,
- 6) Gmina przekazała sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej w terminach określonych w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 7) asystent rodziny posiadał uprawnienia do wykonywania zawodu asystenta rodziny zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 1 lit b ustawy,
- 8) asystent jest zatrudniony w systemie zadaniowego czasu pracy, co jest zgodne z art. 17 ust. 2 ustawy,

- 9) asystent rodziny nie prowadzi postępowania z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy,
- 10) Gmina finansowała podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny, zgodnie z art. 176 pkt 4 ustawy,
- 11) asystent rodziny ma możliwość korzystania z poradnictwa, stosownie do art. 16 ust. 2 ustawy,
- 12) na terenie Gminy nie funkcjonują rodziny wspierające w rozumieniu art. 29 ustawy. W Gminie promowane jest pełnienie funkcji rodzin wspierających,
- 13) Gmina nie prowadzi placówek wsparcia dziennego, pomoc w organizacji czasu wolnego dla dzieci zapewnia się poprzez działalność świetlic wiejskich, Biblioteki w Dobrodzieniu, Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, a także placówek oświatowych,
- 14) Gmina ponosi częściową odpłatność za dzieci przebywające w pieczy zastępczej stosownie do art. 176 pkt 5 ustawy, zgodnie z zasadami finansowania określonymi w art. 191 ust. 9 i ust. 10 ustawy,
- 15) Ośrodek prowadzi monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej zamieszkałego na terenie Gminy,
- 16) Gmina w 2022 r. korzystała z ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej „Programu asystent rodziny na rok 2022 r.”,
- 17) Ośrodek zapewnia rodzinom wsparcie i pomoc pracownika socjalnego, asystenta rodziny oraz dostęp do specjalistycznego poradnictwa,
- 18) Kierownik Ośrodka przydzielał asystenta rodzinie wskazanej przez pracownika socjalnego, zgodnie z art. 11 ust. 4 pkt 1 ustawy,
- 19) okresowe oceny sytuacji rodziny były sporządzane i przekazywane Kierownikowi Ośrodka zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy,
- 20) plany pracy były opracowane we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy,
- 21) w planach określone zostały działania mające na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, plany zawierały terminy ich realizacji i przewidywane efekty, co jest zgodne z art. 15 ust. 3 ustawy,
- 22) asystent rodziny monitorował funkcjonowanie rodziny po zakończeniu współpracy z nią zgodnie z art. 15 ust. pkt 16 ustawy.

IX. Zalecenia pokontrolne

Z uwagi na brak stwierdzonych nieprawidłowości, nie wydaje się zaleceń.

Pouczenie

Stosownie do § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym: wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197 d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Umotywowane zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Wojewody Opolskiego.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewelina Elias

Zastępca Dyrektora

Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Inspektor Wojewódzki

Daria Grabowska

Starszy Inspektor Wojewódzki

Anna Namysło